KIEROWNICTWO ODNOWIENIA
KRÓL ZAMKU NA WAWELU

128

KASTEN II

TAFELN: 127-240

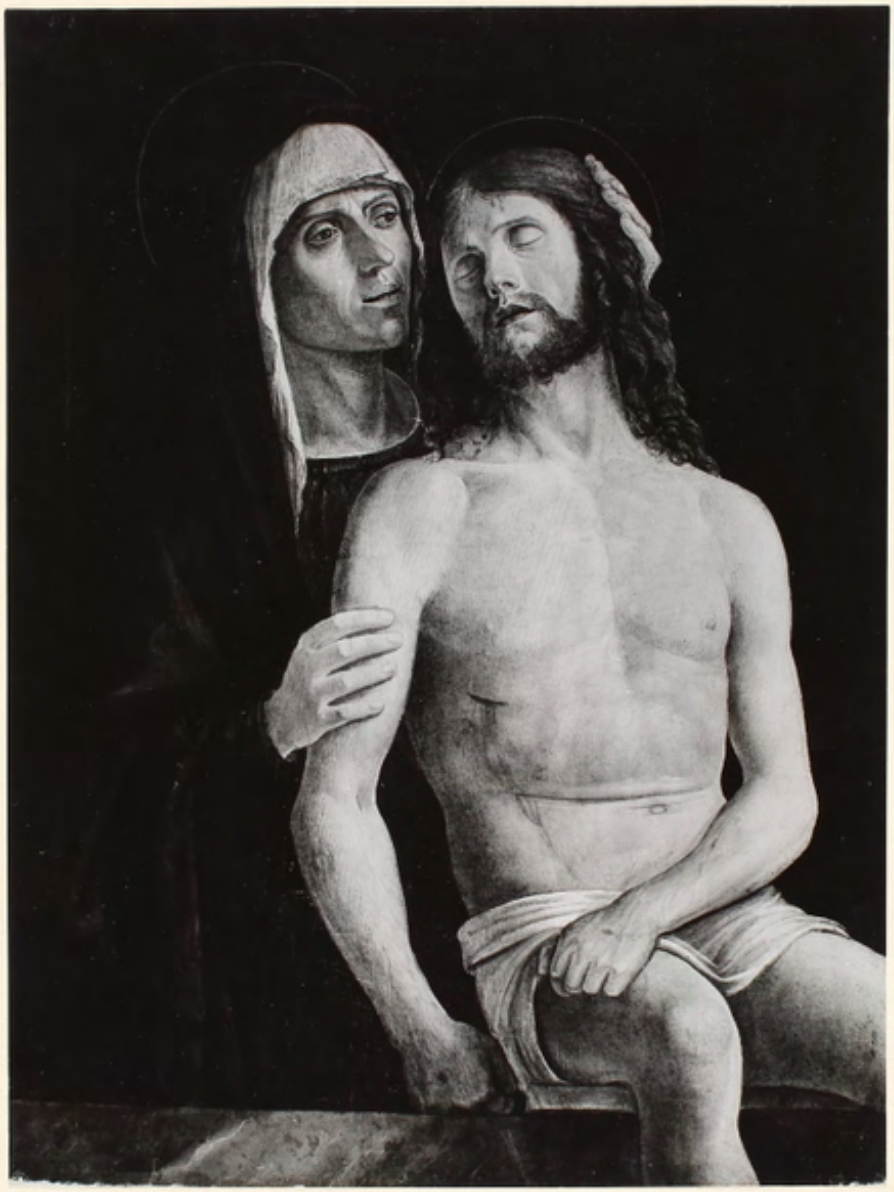

140.6

146.6

8.4 cm

164a

164.d

HEINRIC REX
HEINRIC IMP
CHONRAD REX
EBERHARD EP
RAMVOLD ABBAS
RVTPERT ABB

8.4 cm

164.f

Abraham

PRIMUM MI A CHABENS ECCLESIAM HOMINIS
XTI FILII DAVID
TIBI GENTES CONFITEBUNTUR

165h

QVOD ENĪ IN EA NATV̄ E̅ · DE SPV
SCO EST · PARIET AVT̄ FILIV̄ · ET VOCA
BIS NOMEN EIVS IHM̄ · IPSE ENI SALVV̄
FACIET PPLM SVV̄ A PECCATIS EORV̄ ·
HOC AVT̄ TOTV̄ FACTV̄ E̅ · VT ADIMPLE
RET QD̄ DICTV̄ E̅ A DN̄O P̱ PROPHETAM
DICENTE̅ · ECCE VIRGO IN VTERO HABE
BIT ET PARIET FILIV̄ · ET VOCABVNT
NOMEN EI EMMANVEL · QD̄ E̅ IN T̄PRE

GAVDIO MAGNO VALDE · ET INTRANTES
DOMV̄ INVENERVNT PVERV̄ CV̄ MARIA
MATRE EIVS · ET PROCIDENTES · ADORA
VERVNT EV̄ · ET APERTIS THESAVRIS SVIS
OBTVLERVNT EI MVNERA · AVRV̄ · THVS ·
ET MYRRĀ · ET RESPONSO ACCEPTO
INSOMNIS NE REDIRENT AD HERODEM ·
PALIĀ VIĀ REVERSI SVNT IN REGIONE SVĀ ·

AQVICV̄ RECESSISSENT· ECCE
ANGELVS DN̄I APPARVIT INSOM
NIS IOSEPh DICENS· SVRGE ET
ACCIPE PVERV̄ ET MATRE̅ EIVS ET FV
GE IN EGYPTV̄· ET ESTO IBI VSQ; DV̄
DICA̅ TIBI· FVTVRV̄ E̅ ENI· VT HERO
DES QVERAT PVERV̄ AD PDENDV̄ EVM

QVI SVRGENS ACCEPIT PVERVM ET
MATRĒ EIVS NOCTE ET SECESSIT IN EGYP
TVM ET ERAT IBI VSQ; AD OBITVM HERODIS
VT IMPLERETVR QD DICTVM EST A DNO P PHAM
DICENTEM EX EGYPTO VOCAVI FILIVM
MEVM TVNC HERODES VIDENS QM ILLV
SVS ESSET A MAGIS IRATVS EST VALDE
ET MITTENS OCCIDIT OMNES PVEROS QVI
ERANT IN BETHLEHEM ET IN OMNIBVS FI
NIBVS EIVS A BIMATV ET INFRA SCDM

EMPVS QVOD EXQVISIERAT AMAGIS·
TVNC ADIMPLETV̄ E·QD DICTV̄ E P̄HIE
REMIA P̄PHETA DICEN E·VOX IN RAMA
AVDITA E·PLORAT ETVLVLAT MVLTVS
RACHEL PLORANS FILIOS SVOS·ET
NOLVIT CONSOLARI QVIA NON SVNT·

Sanctus Marcus Evang

INCIPIT
SCDM LV
EVAN
CAM
GE
LI
QVIDEM MVLTI
CONATI
SVNT ORDINARE
NARRA
TIONEM QVE IN
NOBIS
COMPLETE SVNT RERVM
SICVT TRADIDERVNT NOBIS QVI
ABINITIO IPSI VIDERVNT ET
MINISTRI FVERVNT SERMONIS VISV

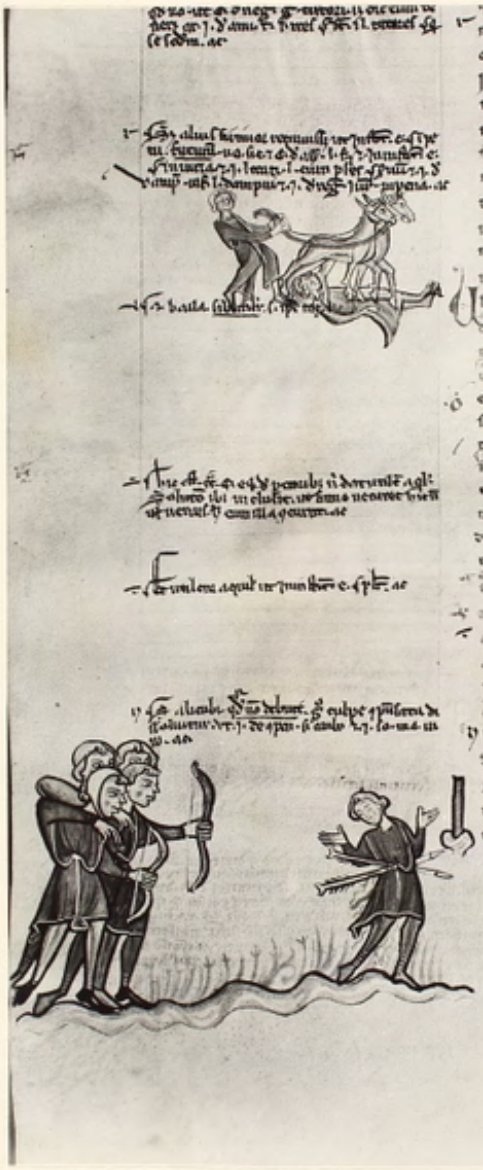

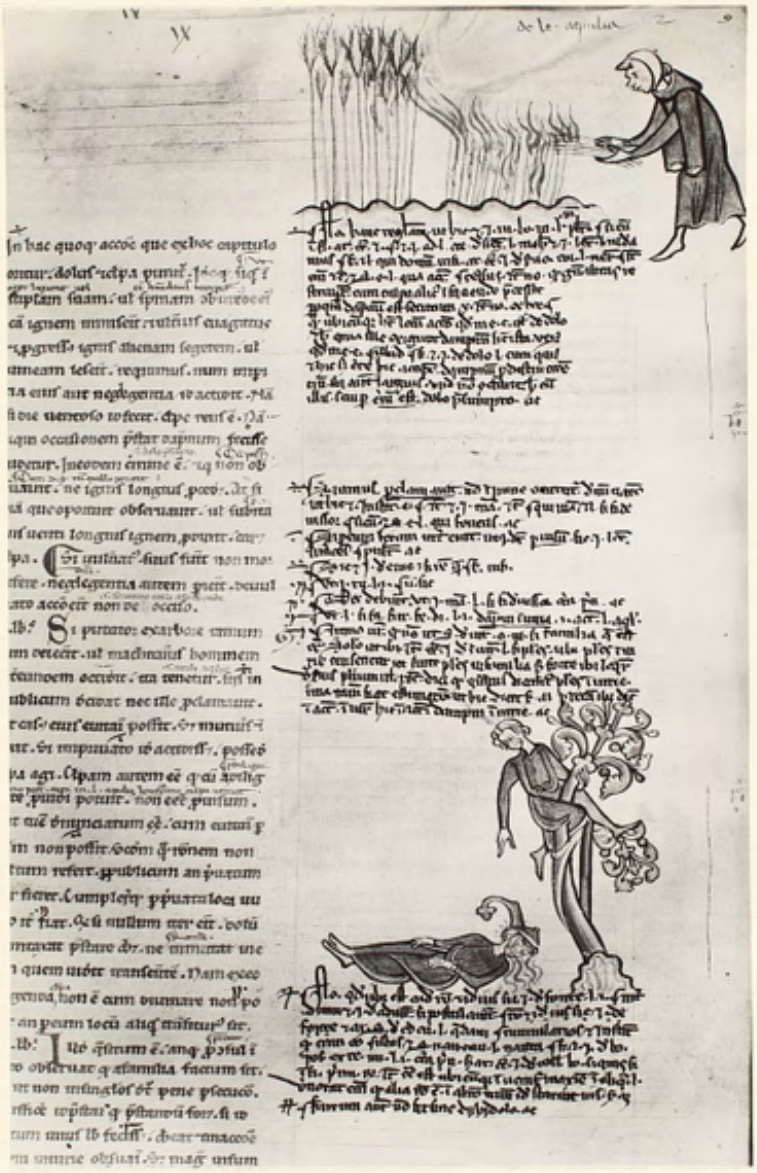

166.c

In principio creauit deus
celum ⁊ terram. Terra au
em erat inanis ⁊ uacua. et te
nebre erant sup faciem abyssi. ⁊
spūs dn̄i ferebat sup aquas. Dixit
ds. fiat lux. Et facta est lux. Et
uidit ds lucē q̄ esset bona. Et
diuisit lucem ac tenebras.
appellauitq; lucē diem. Et
tenebras nocte. Factum est ꝯ
q̄ds. fiat firmamentum
in medio aquaꝝ. ⁊ diuidat
aquas ab aquis. Et fecit ds firma
mentum. diuisitq; aquas q̄
erant sub firmamento ab his q̄
erant sup firmamentum. Et
factum est ita. Vocauitq; ds firma
mentum celum. Et factum est uespe
re ⁊ mane dies secds. Dixit
uero ds. Congregentur aq̄ q̄ sub celo sunt in locū
unum. ⁊ appareat arida. factumq; est ita. Et
uocauit ds aridam terram. congregationesq; aquā
uocauit maria. Et uidit ds q̄ esset bonū. ⁊ ait
Germinet terra herbam uirentem ⁊ facientem
semen. ⁊ lignum pomiferum faciens fructum
iuxta genꝰ suum. cui⁹ semen in semetipso
sit sup terram. Et factum est ita. Et protulit terra her
bam uirentem ⁊ afferentem semen iuxta
genꝰ suum. lignumq; faciens fructū et
habens unumquodq; semen secm̄ speciē suā.
Et uidit ds q̄ esset bonum. factumq; est uespe
re ⁊ mane dies tertius. Dixit
uero ds. fiant luminaria in firmamento celi. ⁊ diuidant die
ac nocte. ⁊ sint in signa ⁊ tpa ⁊ dies ⁊ an
nos. ut luceant in firmamento celi. ⁊ luceant
super terram. Et factum est ita. Fecitq; ds duo magna
luminaria. luminare maius ut preesset diei. ⁊ lumi
nare minꝰ ut preesset nocti. ⁊ stellas. Et posuit
eas in firmamento celi. ut lucerent sup terram.
⁊ presidерent diei ac nocti. ⁊ diuiderent lucem
ac tenebras. Et uidit ds q̄ esset bonum. Et
factum est uespere ⁊ mane dies quartus.
Dixit uero ds. producant aq̄ reptile anē u
ientis ⁊ uolatile sup terram. sub firmamento
celi. Creauitq; ds cete grandia ⁊ oēm ani
mam uiuentem atq; motabilem. quā produxerat
aque in spēs suas. ⁊ oē uolatile secm̄ genꝰ suum.
Et uidit ds q̄ esset bonum. benedixitq; eis di
cens. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊ replete aq̄s
maris. auesq; multiplicentur sup terram. Et

fermq; ē uesp
re ⁊ mane dies vn⁹

oīā dedit aream regi. Dixit aream adorem. Vnus ex suis dixit nobis tuū. Nō videat ds. Regnaqm ut nos si eam pro are. 7 nō offeri dño deo meo holocaustū gratuita. Emit g̃ dā aream 7 boues 7 nummi sicli. l. 7 edificauit ibi dō altare dño 7 obtulit holocausta 7 pacifica. 7 repropiciat ē dns ire. 7 cohibuit ē plaga abisl. Explicit liber iij? regū. ccc.

Incipit liber Regum.

Rex dauid senuit erat bene tectus pannis multis dormiebat cū operimentis nec sentiebat frigus. Dixerunt ergo serui sui. Quęramus dño nostro regi adolescentulā uirginē 7 stet coram rege 7 foueat eum. dormiatq; in sinu suo. et calefaciat dñm nrm regem. Quęsierunt ergo adolescentulam speciosam in finibus israhel 7 inuenerunt abisag sunamitē 7 adduxerūt eam ad regem. erat aūt puella pulchra nimis dormiebatq; ē rege 7 ministrabat ei. ipse uo non cognouit eā. Adonias aūt filius aggith eleuabatur dicēs. Ego regnabo. fecitq; sibi currū 7 equites. 7 l. uiros q̃ anteirent eum. Nec corripuit eū pr̃ illis. aliqñ dicēs. Cur ita facis. Erat aūt ipse pulcherrimus. natus post absalon. 7 sermo ei ē ioab filio sarue 7 ē abyathar sacerdote. q̃ adiuuabant partes adonie. Sadoch uo sacerdos 7 banaias filius ioiade et nathan ꝓphēta 7 semei 7 retheī 7 phaleth 7 robur exercitus dauid nō erant cū adonia. Immolauitq; adonias arietes 7 uitulos 7 nutrimenta pinguia iuxta lapidem zoeleth. q̃ est iuxta fontē rogel. uocauitq; omnes fratres suos filios regis 7 omnes uiros iudę seruos regis. Nathan aūt propheta 7 banaiā 7 robustos quosq; 7 salomonem fratrem suum non uocauit. Dixit nathan ad bethsabee matrem salomonis. Num audisti q̃d regnauerit adonias filius aggith 7 dñs nr̃ dauid ignorat

q̄ alterat sanguē

nec aliter expiari pē. nisi pereat sanguinem fuderit. atq; ita emundetur. una possessione amittente uobiscum. Ego. n. sum dñs qui habito inter filios ysrahel. xxxvj 26

Accesserunt aut principes familiarum galaad filij machir filij manasse de stirpe filioꝝ ioseph. locutiq; sunt coram principibus israel atq; dixerunt. tibi dño nro pcepit dñs ut terram sorte diuideres filijs et ut filiabus salphaad fratris nr̄i darent possessionem patris. quas si alterius tribus uxores acceperint. sequetur possessio sua et translata ad aliam urbem tribum demi hereditate minuetur. atq; ita fiet. ut cum uenerit. l. quinquagesimus annus remissionis aduenerit confundatur sors eorū distributio. et aliorum possessio adiungetur. Respondit moyses filijs israel. ex dño pcipiente me. Recte tribus filioꝝ ioseph locuta est. hec lex data est filiabus salphaad a dño p mulgata est. nubant quibus uoluerint tm̄ ne de tribu hereditas. ne commisceatur possessio filioꝝ israel de tribu in tribum. Omnis. n. mulier dicente uiro suo de tribu et cognatione sua. et cuncte fetie mariti de eadem tribu accipient. ut hereditas permaneat uniuscuiusq; nec sibi misceantur tribus sed ita maneant. ut a domo sua separate. fecerunt ergo filie salphaad ut fuerat imperatum. nupserunt matalaa et hersa. et egla et melcha. et noa. filijs patrui sui. de familia manasse. qui filius fuit ioseph. et possessio que illis filiabus attributa mansit in tribu et familia patris earū. hi sunt mandata atq; iudicia q̄ pcepit dñs per manū moysi ad filios israel in campestribus moab. super iordanem contra iericho.

Explicit liber nūs hēs ūsus. iij.

Incipit liber deuteronomij. Est hebraice dabarim.

C. e sunt uerba q̄ locutus e moyses ad oēm israel trans iordanem i solitudine cam pestr̄ contra mare rubrum inter pharan et thophel et laban. et asereth ubi abundant plurimū. Habet undecim dietas de oreb per montem seyr usq;

ducebant duos uxores singulas.
Habierãq; in possõm sua edificantes
urbes & habitantes eas. filii quoq; ei'
uisi sũt pertesi & familias in taber-
nacula sua. In diebus illis ñ erat rex
in israhel. Si unusquisq; qd̃ sibi rectum
uidebatur. hoc faciebat.
Explicit l' iudicũ hñs ũr' mille. dcc. l.
Incipit liber Ruth.

In diebus uero iudicas qñ iudicas p
erant fames erat in terra. abiitq;
uir de bethlehem iuda ut peregrinaret
in regione moabitide & uxore sua
ac duobus filiis. Hoc uocabat nomen

167.e

um filij hominum in agro sēnar post
diluuium non recolentes nec mente
pertractantes sponsionem factam a
deo ad noe patrem eorum dicentem
Ne quaquam perdam vltra aquis
diluuij omnem carnem · Et ponam
arcum meum in nubibus celi · et e
rit signum federis inter me & terram
Sed prius dixit de deo pre timore eterni futuri diluuij
Ciuitatem & turrim in altitudinem maximam construe
re inceperunt · Omnipotens deus in sapientiam eor rede
gens & magnificentiam sue diuine potestatis ostendens
in eodē loco linguas eor diuisit in septuaginta duo ydioma
ta · et inde nominata est turris eadem Babel quod interpre
tatur linguarum confusio · In eadem vnum ydioma slo
uanicum · quod corrupto vocabulo Sclauonicum dicit
sumpsit inicium de quo gentes eiusdem ydiomatis · Slo
uani sunt vocati · In lingua enim eor Slowo verbum &
Slowi verba dicuntur · Et sic auctu · nel uerbis dē ydio
matis vocati sunt slowani Capitulum secundum

Igitur prefati slowani recedentes de campo Sēnar · in
senientes qd̄ calidam venerunt interam vbi nunc ha
bitant greci · de inde progredientes quoddam bracchi
um maris intrans mare maius prope bisanciam Que
bisancia nunc constantinopolis nuncupatur · Intrauerūt
terras videlicet · bulgariam · Rasiam · Sermiam · Dalmaciā
Charuatiam · Goticam · Karinthiam · Stiriam · & Cormolā
quas in hodiernum diem possident · Tandem in Charua
tia fuit quidam homo nomine Czech qui preter homina

Z BIBLIOTEKI PEŁAW/SKIEY
XX. CZARTORYSKICH.

Agnes de Kiquémberg dit Loen. en Genoüe.

Vne pourtrait de dame Agnes de Riquembert dit Loen.

1726

172.c

Omnem nos deus salu
tans noster.
Et auertat iram suã
a nobis.

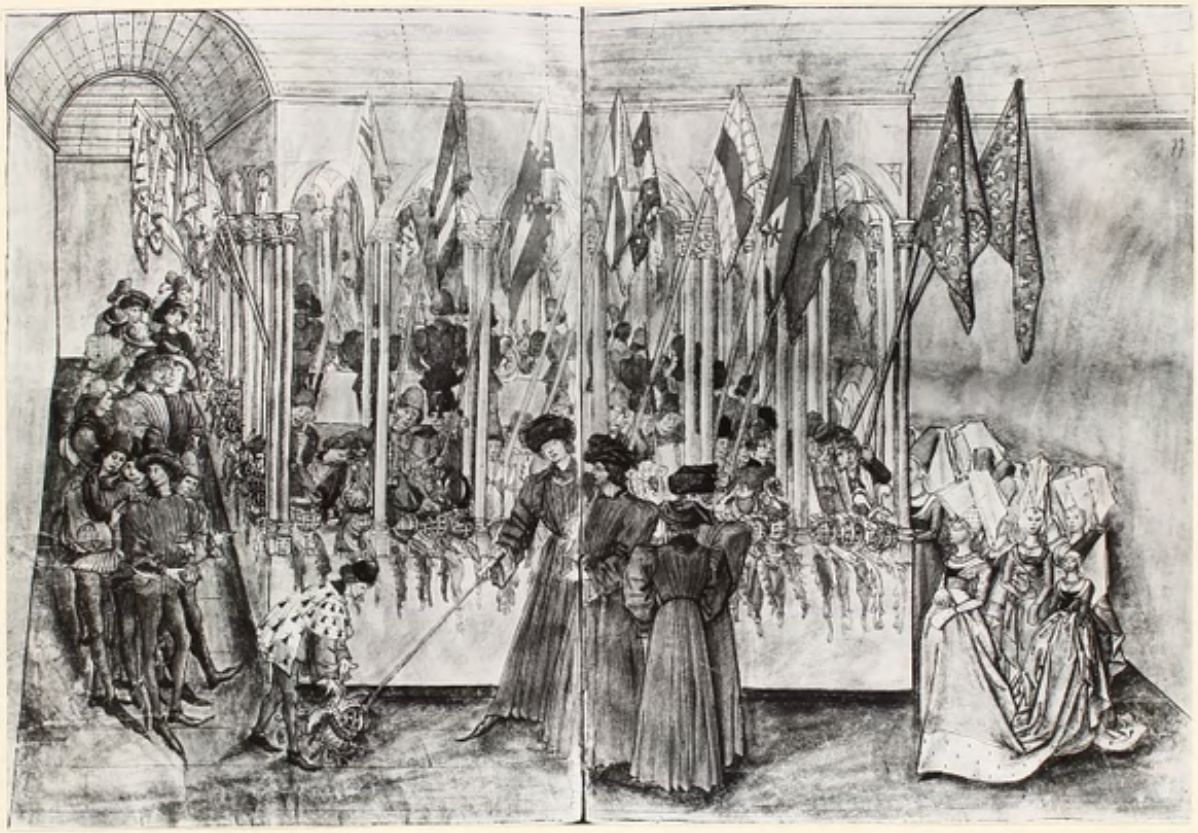

1746

In nocte Natiuitatis
dñi nri ihu xpi. In gallicantu. Sodin lucam.
In illo tempore: Exiit
edictum a cesare augus
to: ut describeretur uni
uersus orbis. Hec descrip

In illo tempore: Maria magdalene et maria iacobi et salome. emerunt aromata: ut venientes ungerent Jesum. Et valde mane una sabbatorum ve

176.a.

In principio creauit deus celum et terram. Sed dicit aliquis ad aspectum non uenerit ex quo fundante tenebras elementa et ignis. Si defuerit primus deus non fuisset. Quis fuerit ei socius aut unde? Ad hec dicimus quia nullum socium habuit deus. Quia omnia per ipsum facta sunt et sine illo factum est nichil. Et ideo ne quis existimet aliquid ante deum fuisse. Ait in principio creauit deus. Id est in filio. Quia in ipso omnia facta sunt

Beatus vir qui non abiit in consilio impiorum. et in via peccatorum non stetit. et in cathedra pestilentie non sedit. sed in lege domini voluntas eius. et in lege eius meditabitur die ac nocte. Et erit tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. quod fructum suum dabit in tempore suo. et folium eius non defluet. et omnia quecumque faciet semper prosperabuntur. Non sic impii non sic. sed tanquam pulvis quem proicit ventus a facie terre. Ideo non resurgunt impii in iudicio neque peccatores in consilio iustorum. quoniam novit dominus

nam. Et ideo hitur in
cantate q̄ uocat naçneth
ut adimpleret q̄ dictū ē p
ꝓphās. qm naçarenus uocabē-

Sicut te lectū ē
scriptura posuisse
ecclesiā. nūq̄ dicere q̄ oic
ni est per prophās. sic placet
q̄ dictū est per ꝓphām. Sē
mit plātare ꝓphās uocans.
ostendit se nō uerba te scrip
ras suscepisse. sed sēsū. Naçare
scē impetrāt. Sciēs autē omnē
scripturā oīs scriptura cōme
morat. Possumus et aliter
dicere. q̄ etiā ecclē uerbis
unē hereticī ueritatē. et in
vltū scripturā sit. Exiet virga
de radice iesse. et naçarenus
de radice cognominet.

Ad
vīs. aīe. Hinc luce stremum. Cum
ret te. laud. ps. Qui ons. Cu
ret finē. p. Laudate dō
os gētes. Capitulum.

Surge illuminare ierlm.
quia uenit lumē tuū.
et glā dñi super te orta ē. ỹ.
Hostis uocales. Responsū accepit
Reges thársis et insule munera
offerēt. ℟. Reges arabum et sa
ba dona adducēt. Ad. ii. ant.

Magi mcētes stellā uidentes ad

iuncē hec signa magni regis ē. eam
et iquiramus eū. et offeramus ei
munera. aurū thus. et murrā.

Quia
Oriēta die mundi genitū tuū
gētibus stella duce tene
brāsti: cōcede propicius. ut qui
tam te et fidē cognouim⁹.
usq; ad cōtēplādi speciē tue
celsitudinis perducam⁹ p eūdē
In epyphania dñi ad mat non
dicē. Dñe labia mea. nec. Deus in
adiutorium. Et absolute ī capite
ebdomadarius. ant. Post
dnō filii ei. adorate omnes angeli
eius. Spūi. ℟. Illuminare
mus ierlm. ad. Exurge. et ala
la. p. Gens nr. ad. Exal
tate deo nō psallite. psallite regi
nō psallite sapienter. p̄ō Oēs
gentes. ỹ. Omnis terra adoret
te et psallat tibi. ℟. Psalmum
dicat nomini tuo dne. Deus ecce le
Omnis
gite et vide. l. i.
Surgite ierlm ascendite ad eccs

Eus m aduitoium
meum mtend
omne ad ad

1836

1876

17)

XXXVI

Incipit ordo ad reginam benedicendum consecrandum et coronandum quando nouus a Clero et populo in Regem sublimatur. Primo autem egreditur de thalamo indutus restibus cum oracionibus infrascriptis ante indumentum dicat

Quare fremuerunt gentes et tumultuantur populi meditantur inania. Vsque ad finem. Et statim induatur. Primo induatur tunicam dicens

Vt diligam iustitiam

Ordo fundacionis nove
ecclie. Primo fundator
sive sit epūs. sive sim
plex sacerdos stans in
loco ubi ecclesia est lo
candi incipiat altare ve
r ympnum

Ue m creator spūs
tus mētes tuorū visita
Et hic ympnus totius
cleri circumstantibus
perficiatur ffinito ymno

187d

Napiunt benedictõ
nes solemes pon
tificales quas soli
pontifices dicunt
in fine missarum ante
aptus dei vel post. Ite
missa. Dominica pri
ma aduentu domini
Omnipotens deus
tuus vigenti
aduentum/et preceptis
creditis/et futurum ex
pectatis/eiusdem su adiu
tus ws illustratõe sã
ctificet/et sua benedictõne
lõcupletet & Amẽ. Au
presentis vite stadio ws
ab omni aduersitate de
fendat/et se vob in mdictõ
placabilem ostendat &
Amen. Quod annuis
peticum; cõmunys libe

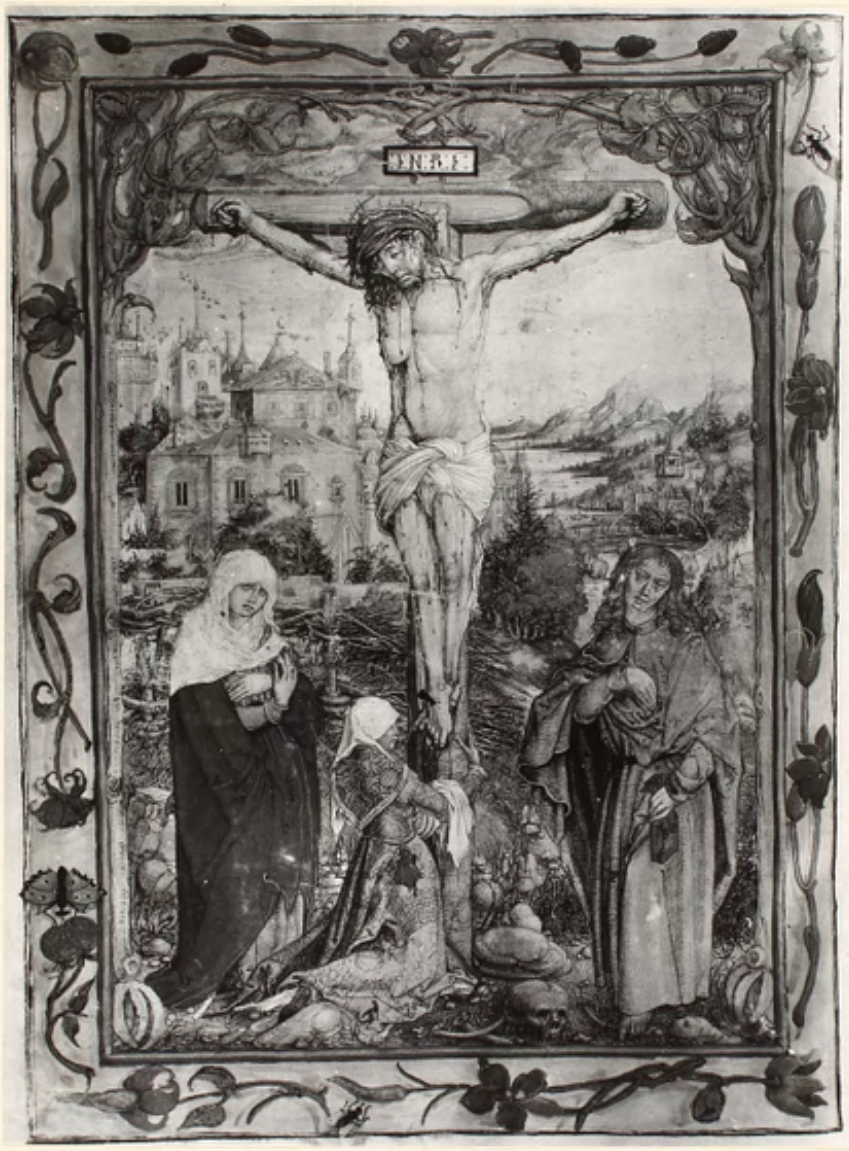

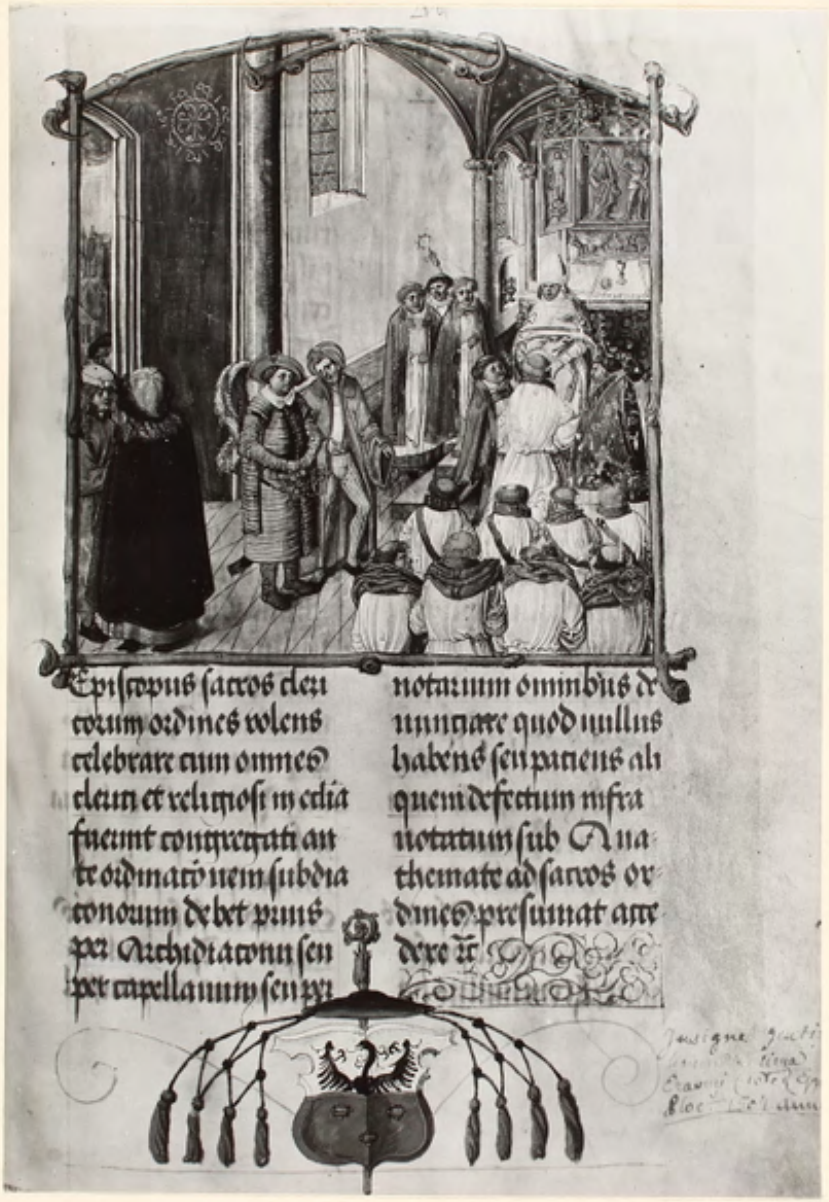

Episcopus sacros cleri
corum ordines volens
celebrare cum omnes
cleri et religiosi mo celia
fuerunt congregati au
te ordinatõnem subdia
conorum debet primus
per Archidiaconum sen
per capellanum seu per
notarium omnibus de
nunciare quod nullus
habens seu patiens ali
quem defectum infra
notatum sub Ana
themate ad sacros or
dines presumat ascen
dere ꝛc

Episcopi consecratio sic
ri debet in die dominica
tantum et non in alia fe
stivitate Ad cuius cōse
crationem requiruntur
tres esse epi· Unus qui
faciat officium et duo qui
sibi assistunt· Cum ue
nitur ergo cum omnibus mi
nistris eis adherentibus
ad ecclesiam ubi consecratio
facienda est commencet
induti solemnibus Con
secrator cum ceteris omni
nistris· duobus uero
ceroferariis pontificali
bus et plurimalibus simi
liter paratis cum suis ce-

187.b

SCOPVS VITAE CHRISTVS.
DE NOSTRE VRAY SALVT
IESVS CHRIST EST LE BVT

SCOPVS VITÆ CHRISTVS.
DE NOSTRE VRAY SALVT IESVS CHRIST EST LE BVT

1896

I·N·R·I

Ave anna · tranda · porta · per · te · maria · prdar · labor · colores · munda · orta · hec · ergo · epa · genuit

Alb. Durer